

College van B&W

Datum	30 maart 2023
Zaaknummer	2023-269890
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling 5.1.2e
Portefeuillehouder	5.1.2e
Onderwerp	Opvanglocatie alleenstaande minderjarige vluchtelingen Fletcher Hotel Paasberg

Besluit

1. Een bestuursovereenkomst met het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers inzake de vestiging van een opvanglocatie voor maximaal 65 jongeren tot uiterlijk 1 juli 2024 aan te gaan.
2. Met een raadsmemo de gemeenteraad te informeren over het voorgenomen besluit.

Inleiding

Op 6 oktober 2022 ontving u de brief 'capaciteit amv' van staatssecretaris van der Burg. De staatssecretaris roept colleges op extra opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) te realiseren. Landelijk is er een tekort aan opvanglocaties. Dat heeft onder meer tot gevolg dat bij het aanmeldcentrum in Ter Apel amv'ers soms buiten moeten overnachten. De staatssecretaris wil zo snel mogelijk een einde maken aan deze zeer onwenselijke situatie.

Naar aanleiding van deze brief hebben afgevaardigde collegeleden een bestuurlijk verkennend gesprek gevoerd met het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) op 29 november 2022. In dit gesprek is gesproken over een opvanglocatie voor een langere periode. Het COA heeft uitgesproken bij voorkeur locaties te betrekken die minimaal 5 jaar beschikbaar zijn. Daaropvolgend heeft het college op 2 februari 2023 een bezoek gebracht aan een opvanglocatie in Zelhem voor amv'ers. Deze opvanglocatie is een locatie voor tijdelijke opvang van amv'ers. U heeft tijdens dit bezoek globaal gezien en gehoord wat er komt kijken bij een opvanglocatie. U heeft echter ook gehoord en gezien dat een opvanglocatie van tijdelijke aard andere faciliteiten en coördinatie vraagt dan een opvanglocatie van langdurige aard.

Op 28 maart 2023 ontving u van het COA een formeel verzoek voor opvang van amv'ers op locatie 'Fletcher Hotel Paasberg Lochem' vanaf 21 april 2023. Het hotel biedt de mogelijkheid 65 jongeren op te vangen tot en met zomer 2024. Voor het COA is dit een deeloplossing voor de tijdelijke locatie in Zelhem, die sluit op 20 april 2023.

Beoogd maatschappelijk effect

Er zijn onvoldoende opvanglocaties in Nederland voor asielzoekers. Ter Apel heeft 55 plekken beschikbaar voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Meer kinderen in de leeftijd van 14 tot 17 jaar hebben een plek nodig. Zij zijn gevlucht voor oorlog en geweld en kunnen door het gebrek aan voldoende opvangplekken in Nederland geen rust en veiligheid vinden. Door plek te bieden aan 65 jongeren draagt het college bij aan een deeloplossing van de uitdagingen die de asielketen kent.

Argumenten

1.0 Fletcher Hotel Paasberg biedt plek 65 amv'ers op te vangen.

Fletcher Hotel Paasberg is gelegen in de kern Lochem, waar faciliteiten nabij zijn. Plek bieden aan 65 amv'ers draagt substantieel bij aan het tekort van opvangplekken.

1.1 We gaan een overeenkomst aan tot uiterlijk 1 juli 2024 omdat dit rust biedt voor de jongeren en het COA dan een structurele oplossing voor ogen heeft.

Door mee te werken aan het faciliteren van een opvangplek, bieden we de jongeren rust. Ze hoeven niet van plek naar plek te verhuizen. Dit geeft hen de mogelijkheid naar een vaste onderwijslocatie te

gaan en een vast dagprogramma te volgen. Het COA geeft aan dat zij in de zomer 2024 een structurele oplossing hebben gevonden. We helpen hen in deze overbruggingsperiode.

1.3 Het COA faciliteert zelf begeleiding en toezicht op de opvanglocatie.

Het is de verantwoordelijkheid van het COA dat zij zelf begeleiding en toezicht organiseren op de opvanglocaties. COA geeft aan dat de huidige begeleiders die in de Betteld de jongeren begeleiden, mee gaan naar de nieuwe opvanglocatie van de jongeren.

1.4 Voor 45 jongeren is onderwijs geregeld.

Voor de 45 jongeren uit de Betteld is onderwijs geregeld. Zij kunnen naar de onderwijslocatie in Neede blijven gaan. COA zal gefaseerd de groep uitbreiden tot 65 jongeren. Voor de 20 extra jongeren dient onderwijs geregeld te worden. We zijn hierover in gesprek met betreffende onderwijsinstantie. Op dit moment zorgt de gemeente Berkelland voor de huisvesting van het ISK (in ieder geval tot de zomer 2024). In gesprek met schoolbestuur Portuur en de gemeente Berkelland moet worden bekeken wat daarin aan uitbreiding mogelijk is. Reële vraag is wel of we de gemeente Berkelland volledig kunnen laten opdraaien voor de huisvestingskosten van onze AMV'ers. Als we met schoolbestuur Portuur in gesprek gaan, dan zullen wij aangeven dat ze baat hebben bij een langere opvangperiode. Dit om onderwijspersoneel (baan)zekerheid te bieden. Personeel met NT2-achtergrond kan op dit moment overal aan de slag

Als onderwijs niet op korte termijn geregeld kan worden is er een concreet plan nodig voor dagbesteding van de jongeren die niet naar school kunnen. Het COA is hier verantwoordelijk voor en zij zullen dit in regelen.

Risico's en kanttekeningen

1.0 Opvangen van amv'ers in Hotel Paasberg is in strijd met de gebruiksregels van de bestemming 'Horeca' van bestemmingsplan 'Lochem-Oost'.

Binnen de horecabestemming is horeca toegestaan in de categorieën I en II van de 'Staat van Horeca-activiteiten' die hoort bij het bestemmingsplan.

Opvang van amv'ers past niet binnen toegestane horeca-activiteiten omdat het gaat om tijdelijke bewoning.

Wettelijk gezien bestaat de mogelijkheid om af te wijken van de gebruiksregels van het bestemmingsplan door het verlenen van een omgevingsvergunning. Nemen van een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders.

Met de kleine buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan (ook wel de kruimelafwijking genoemd) wijzigt de bestemming niet. Met een omgevingsvergunning is ander gebruik van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein mogelijk te maken.¹

Bij de ontwikkeling/het plan moet sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening. We moeten bij een te verlenen vergunning daarom onderbouwen waarom de noodzaak bestaat voor de afwijking.

De beslistermijn bij een aanvraag omgevingsvergunning is 8 weken. De termijn kan eenmalig verlengd worden met 6 weken.

Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen het besluit op de aanvraag. Als een bezwaarmaker het niet eens is met het besluit op het bezwaarschrift kan deze beroep instellen en daarna hoger beroep.

De opvang start voordat de procedure is afgerond.

¹ Verlenen van de omgevingsvergunning is, wettelijk gezien, mogelijk op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2^e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in combinatie met artikel 4, onderdeel 9 van Bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht.

2.0 *Snel realiseren van een opvanglocatie kan ten koste gaan van maatschappelijk draagvlak.* Snel realiseren van een opvanglocatie lost een acuut probleem op. Dit kan echter leiden tot een verminderd maatschappelijk draagvlak. We hebben een communicatieplan klaar liggen. Dit communicatieplan beschrijft zorgvuldig wie we op welk moment informeren. We geven direct aanwonenden de gelegenheid tijdens een bijeenkomst vragen te stellen en hun zorgen te uiten,.

3.0 *Personele schaarste kan betekenen dat het COA een (groter) beroep doet op de gemeente.* Het COA is verantwoordelijk voor de beveiliging en begeleiding van de amv'ers. Het kan zijn dat als er sprake is van personele schaarste het COA een beroep doet op inzet van de gemeente. Wanneer daarvan sprake is moet dan bezien worden op welke wijze de gemeente en haar ketenpartners daarin dan een bijdrage kunnen leveren.

4.0 *Het COA heeft andere partijen, zoals gemeente en ketenpartners, nodig voor het operationeel houden en rustig houden van de opvanglocatie.*

Om tot een opvanglocatie te komen is draagvlak nodig vanuit de omgeving. We adviseren daarom dat het COA een meldpunt organiseert waar men zich met hun zorgen en vragen kunnen melden. Daarnaast adviseren wij dat het COA een begeleidingsgroep opricht die bestaat uit hun eigen aanspreekpunt, operationeel verantwoordelijke van de locatie, ketenpartners en een gemeentelijk aanspreekpunt. Lijnen dienen kort te zijn. Het moet duidelijk zijn aan wie welke vraag gesteld kan worden, antwoorden moeten snel gegeven kunnen.

5.0 *We spreken in de bestuursovereenkomst af dat we financieel gedekt zijn. We kunnen (personele) onkosten verhalen op het COA.*

Het COA kent een vergoeding voor opvang van amv'ers. Deze bestaan uit:

- 5.1.2f per asielzoekers per maand
- Een eenmalige uitkering voor communicatie en organisatie van informatiebijeenkomst: 5.1.2f
- Een jaarlijkse bijdrage van 5.1.2f voor inzet van vrijwilligers

We schatten in dat we ongeveer 5.1.2f kwijt zijn aan personele uren.

Daarnaast kennen we nog een aantal onzekerheden, namelijk:

- Kosten jeugdhulp. Er is een decentralisatie uitkering beschikbaar vanuit het Rijk. In 2022 en 2021 is er 5.1.2f verdeeld onder de gemeenten voor jeugdhulp kinderen in een AZC. Het is nog niet bekend wat het bedrag voor 2023 gaat worden. De gemeente is verantwoordelijk voor de kosten van jeugdzorg. De daadwerkelijke kosten zijn niet in te schatten. Het is afhankelijk van de complexiteit van zorg en de aantallen.
- Toeristenbelasting. Onze verordening geeft aan dat er geen toeristenbelasting geheven wordt van een vreemdeling als bedoeld in artikel 29, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000, die rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 8, letters c, d, f, g, h, van voornoemde wet, en voor zover deze persoon verblijf houdt als bedoeld in artikel 1, van de Verordening, onder verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers. Volgens mij voldoen deze AMV-ers hieraan en wordt er geen toeristenbelasting geheven. De inkomstenderving 2023 hiervan is ongeveer € 5.1.2f (schatting gelijk aan de opvang van Oekraïners)
- Kosten onderwijs

Integraal

Er is afgestemd met:

- beleidsterrein Onderwijs
- afdeling 't Baken
- beleidsterrein integrale veiligheid
- Politie
- team Ruimtelijke ontwikkeling van afdeling Ruimte
- team Communicatie van afdeling Bestuur en organisatie
- team Bestuurszaken van afdeling Bestuur en Organisatie
- team vergunningen van Publiekscontacten

- Financiën

Communicatie/ burgerparticipatie

Er ligt een communicatieplan klaar. Hierin is opgenomen wanneer aanwonenden, omwonenden, geïnteresseerden, pers en de raad worden geïnformeerd en op welke manier.

Uitvoering

De uitvoering is nog niet betrokken, gezien de vertrouwelijke status. Wanneer u besluit tot opvang komt er een uitvoeringsplan. In de bijlage bij dit advies staat een aantal aspecten die bij de uitvoering van belang is.

Bijlage

Ruimtelijke oriëntatie

Fletcher Hotel de Paasberg ligt in het zuiden van de kern Lochem, in een waterwingebied. Het is een fietsroute voor kinderen die naar het Staring College gaan. Het hotel ligt in een parkachtige omgeving waar veel wandelaars gebruik van maken. De afstand tot het centrum van Lochem bedraagt ongeveer 2 km. De bestemming van deze locatie is 'horeca'.

Veiligheid

Het COA is eerst verantwoordelijke voor de veiligheid binnen de opvanglocatie. Buiten in de openbare ruimte kunnen zij een beroep doen op de politie. Het is essentieel dat er goede afstemming is tussen COA en politie hierover. Vaste aanspreekpunten over en weer.

Met betrekking tot veiligheidsgevoel in de buurt is het aan te bevelen om een begeleidingsgroep in te stellen. In deze begeleidingsgroep zitten vertegenwoordigers van het COA, politie, gemeente, buurtbewoners, etc. Deze begeleidingsgroep komt regelmatig bij elkaar (in het begin net zo vaak als behoefte is vanuit één van de partners) om het reilen en zeilen (positief en negatief) te bespreken en waar nodig actie uit te zetten. Ook is het aan te bevelen om een vast telefoonnummer te hebben voor buurtbewoners en gemeente. Bij voorkeur ook 24/7 bereikbaar.

Onderwijs

Op dit moment gaan de jongeren die bij opvanglocatie de Betteld verblijven naar de ISK-locatie in Neede. Deze locatie is oorspronkelijk tijdelijk opgericht voor jongeren uit Oekraïne. De gesprekken om hier een structurele voorziening, toegankelijk voor de doelgroepen asielzoekers, statushouders en Oekraïners, van te maken lopen op dit moment. De huidige ISK-locatie is beschikbaar tot de zomer van 2024. Voor de tijdelijkheid zijn de jongeren vanaf de Betteld al wel opgevangen. Als jongeren vanaf de Betteld komen kunnen zij waarschijnlijk naar de ISK-locatie in Neede blijven gaan. Meer jongeren betekent dat extra fysieke ruimte en extra inzet van onderwijspersoneel nodig is. Het COA wil daarin meedenken door bijvoorbeeld gepensioneerde onderwijzers in te zetten.

Zorg

Het COA werkt met een eigen team van artsen. Zij werken samen met de lokale huisartsenpost. Zij zijn aanwezig op ieder AZC. Jongeren kunnen hier ook gebruik kan maken. Voor de Paasberg is nog onduidelijk hoe het zorglandschap eruit gaat zien. Amv'ers kunnen gebruik maken van de Jeugdwet indien nodig. We kunnen nu niet overzien wat zij daadwerkelijk aan hulp en ondersteuning vanuit de Jeugdwet nodig hebben.

Communicatie

Zorgvuldige, eerlijke en transparante communicatie is van belang om belanghebbenden mee te nemen in de ontwikkelingen rondom het realiseren van een opvanglocatie. Vaak zijn er zorgen en emoties. De ervaring in andere gemeenten leert dat die met een informatiebijeenkomst en in te stellen klankbordgroep grotendeels weg te nemen zijn. Daarbij moet rekening gehouden worden met de eerdere opvang van Oekraïners in dezelfde buurt en de weerstand uit de buurt tegen het idee om in hetzelfde gebied tijdelijke wooneenheden te realiseren.

Er vindt overleg plaats met gemeenten die op korte termijn een soortgelijke opvang hebben geopend. Een communicatie-draaiboek biedt houvast in snelle communicatie in een korte periode.

Ook is er overleg met COA. COA heeft veel ervaring en kan ons voorzien van draaiboeken, templates, en werkt mee in de communicatie richting de pers. De communicatie richting inwoners is volgens COA primair een taak van de gemeente. De ervaring met de opening van Oekraïne-locaties geeft ons hiervoor voldoende middelen en handvatten om snel te kunnen schakelen.

Samenwerking COA en ketenpartners

Goede samenwerkingsafspraken met het COA en ketenpartners is van belang. De lijnen moeten kort zijn en wie aanspreekpunt is waarvoor moet helder zijn.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub f	De bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	3